

Andrzej Wiśniewski

"Zasady odpowiedzialności państwa
za szkody wyrządzone przez
funkcjonariuszów", J. Kosik, Wrocław
1961 : [recenzja]

Palestra 6/3-4(51-52), 137

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH

J. Kosik: *Zasady odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów. Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Seria A. Nr 75 Wrocław 1961, s. 252.*

Wprowadzona przez ustawę z 1956 r. odpowiedzialność państwa jest bezpośrednia i solidarna z funkcjonariuszem, który szkodę wyrządził. Jest to odpowiedzialność oparta na winie funkcjonariusza. Powstaje ona, gdy szkoda nastąpiła wskutek jego działania, jeżeli to działanie jest a) subiektywnie zawinione i b) stanowi obiektywne naruszenie przepisów prawa lub obowiązków służbowych. Ustawa nie reguluje odrębnie regresu państwa do winnego funkcjonariusza, mają więc tutaj zastosowanie ogólne zasady o regresie. Państwo odpowiada, zgodnie z art. 3 ustawy, na podstawie przepisów prawa cywilnego; jego odpowiedzialność jest rozpoznawana w postępowaniu przed sądami powszechnymi lub komisjami arbitrażowymi. W związku z tak ujętą odpowiedzialnością państwa powstaje szereg problemów, których przedstawieniu i rozwiązaniu poświęcona jest książka.

Dwa pierwsze rozdziały książki, o charakterze głównie informacyjnym, zawierają zarys odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych w Polsce w latach 1918—1939 i 1944—1956 oraz charakterystykę ogólną systemu odpowiedzialności wprowadzonego przez ustawę z 1956 r.

Główny trzon pracy stanowią trzy następne rozdziały poświęcone kolejno: pojęciu funkcjonariusza państwowego w rozumieniu ustawy, odpowiedzialności państwa według art. 134 k.z. (czyli na zasadzie winy) oraz odpowiedzialności według art. 145 k.z. (czyli na zasadzie ryzyka). W rozdziale dotyczącym odpowiedzialności państwa na podstawie winy autor przedstawia spór między tzw. nominalistami a realistami, charakteryzuje organ państwowy i organ w rozumieniu prawa cywilnego, omawia winę jako podstawę odpowiedzialności i zakres zastosowania art. 134 k.z. do odpowiedzialności państwa. Rozdział o odpowiedzialności państwa na podstawie ryzyka zawiera rozważania o pojęciu podwładnego, o winie funkcjonariusza podwładnego, o znaczeniu użytego w ustawie zwrotu „przy wykonywaniu powierzonych czynności”, a wreszcie o podstawie odpowiedzialności za podwładnego.

Końcowe rozdziały dotyczą dwóch ogólniejszych problemów, a mianowicie: czy państwo ponosi dwie różne odpowiedzialności (za organ i za podwładnego) oraz jaka jest w głębszym sensie podstawa odpowiedzialności państwa za funkcjonariuszy?

Książkę zamyka obszernie streszczenie w języku angielskim oraz bogaty wykaz literatury i indeks nazwisk.

J. Gwiazdomorski: *Zarys prawa spadkowego. PWN. Warszawa 1961, s. 268.*

Wydane w 1959 r. Prawo spadkowe prof. J. Gwiazdomorskiego szybko zostało wyczerpane. Obecna książka, wydana pod nieco innym tytułem, jest skróconym wznowieniem wydania poprzedniego. Mimo poczynienia dość poważnych skrótów w stosunku do poprzedniego wydania autor uwzględnił w obecnym wydaniu nie tylko zmiany ustawodawcze, ale powołał także nową judykaturę i nową literaturę przedmiotu. Pociągnęło to za sobą potrzebę nowego opracowania znacznych partii książki, m. j. rozszerzenia rozdziału o dziale spadku.